

Підсумовуючи викладене, відмітимо. Здатність визначати та оцінювати ризики на ранній стадії дозволяє підприємствам швидко розпізнавати потенційні несприятливі події та встановлювати запобіжні заходи, підвищуючи таким чином їх фінансову стійкість. Крім того, формування дієвої системи оцінки ризиків дає можливість не тільки спрогнозувати поточну фінансову діяльність підприємства за різних умов, але й забезпечити відповідне коригування фінансових показників та вчасно реагувати на можливі загрози.

Запропонований підхід дозволяє визначити першочергові заходи щодо подолання кризи; визначити напрями діяльності підприємства після виходу із кризової ситуації з метою її стабілізації та подальшого покращення; оптимізувати витрати для реалізації поточного та перспективного плану розвитку суб'єкта господарювання.

ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Лисак Г.Г., канд. екон. наук, доц.

Державний біотехнологічний університет

Кот О.В., канд. екон. наук, доц.

Харківський національний економічний університет ім. Семе́на Кузне́ця

Наразі відбувається перехід на цифрові технології всіх видів економічної діяльності. Використання інноваційних технологій є головним інструментом збільшення конкурентних переваг. Одним із головних провідників технологічних інновацій в економіці є банківська галузь. Як відомо, її роль зводиться не лише до використання досягнень цифрової економіки, а й до їхнього фінансування. У сучасних умовах цифрова трансформація банківського сектору є невід'ємною частиною процесу становлення цифрової економіки. Головним фактором, що зумовлює зміну стратегій розвитку банків є розвиток фінансових технологій на фінансовому ринку.

Причинами, що зумовили підвищення значення наукових досліджень ролі фінансових технологій у банківському секторі нами визначені наступні.

1 – унікальність і цінність цифрових технологій полягає у забезпеченні ефективності функціонування всіх сегментів фінансових ринків, у тому числі банківського, за рахунок зниження інформаційної асиметрії та скорочення транзакційних витрат пошуку інформації.

2 - підвищення рівня конкуренції у банківському секторі за рахунок появи нових учасників ринку – фінтех-компаній, і як наслідок – зниження цін на послуги фінансових посередників та підвищення їхньої доступності для населення. Це, в свою чергу, зумовлює прискорення соціально-економічного розвитку суспільства в країнах, які активно впроваджують цифрові технології.

3 – підвищення ринкової капіталізації банків за рахунок створення ними нематеріальних активів у галузі фінансових технологій.

4 – значне зростання попиту населення на фінтех-сервіси.

Разом з тим, відмова банків від посередницьких операцій на ринку позичкових капіталів та перехід на випуск власних цінних паперів створює ризик виникнення криз. Це, у свою чергу, висуває на передній план проблему регулювання цифрових фінансових послуг, яку необхідно вирішувати з мінімальними втратами для суспільства.

Дослідження показало, що нині вже є певний досвід, як зарубіжний, так і вітчизняний, впровадження передових технологій у діяльність традиційних фінансових інститутів. Водночас питання специфіки фінансово-технологічного розвитку, з урахуванням особливостей України, ще не достатньо вивчене вітчизняними вченими та практиками.

Узагальнення вивченої інформації дало змогу визначити чотири основні напрямки досліджень з цього питання:

1 – створення правового поля для розробки, тестування та застосування цифрових технологій для надання фінансових послуг; юридичний статус об'єктів інтелектуальної власності, створених внаслідок розробки нових фінансових продуктів на основі технологій; правові ризики, що виникають в результаті використання цифрових платформ (К. Бамбергер, Л.О. Новосьолов, К. Бруммер, О.П. Суходолова та ін.);

2 – криптовалюта та цифрові фінансові активи, дослідження та класифікація видів фінансових технологій (Й. Бенджіо, Я. Лекун, С. Накамото, А.Р. Оганов, І.В. Оселедця, А.С. Чихоцького, М. Федорова);

3 – вплив цифрової економіки на різні галузі (Д. Еванс, Дж. Роше та Дж. Тіроль, Д. Тапскотт, А.І. Гретченко, В.Ю. Катасонов, та ін.);

4 – питання модифікації бізнес-моделей, каналів надання банківських послуг, напрямів підвищення конкурентоспроможності на рівні окремо взятого банку (Р. Аллен, С. Блакстад, І.В. Ларіонов, Г.С. Панова та ін.).

Разом з тим, практично відсутні дослідження щодо оцінки впливу цифрових фінансових технологій на банківський сектор на макrorівні. А саме, практично не розглянуті такі питання, як:

- визначення критеріїв для оцінки рівня цифровізації банківського сектора;
- розробка індексу цифровізації банківського сектора;
- проведення кластерного аналізу рівня цифровізації національного банківського сектора;
- розробка оптимальної моделі цифровізації банківського сектору України.

Вивчення та узагальнення підходів до визначення сутності поняття «фінансові технології» дозволило трактувати цю категорію у вузькому розумінні як унікальну технологію, яка дозволяє створювати інноваційні продукти у фінансовому секторі.

У ході дослідження було визначено, що найбільш часто у банківському секторі застосовуються такі фінансові технології, як мобільні технології та Інтернет, штучний інтелект та машинне навчання, Big Data. У той час, як технології розподілених реєстрів, включаючи блокчейн, та хмарні обчислення

використовуються найменшою мірою. У найближчу перспективу найбільш вірогідним стане точкове викристання технологій віртуальної та доповненої реальності, а також Інтернет речей.

Базуючись на результатах дослідження, можна виділити три основні напрями цифрової трансформації банківського сектора під впливом фінансових технологій. Це:

- 1 – інституційна трансформація банківського сектора;
- 2 – трансформація каналів надання банківських послуг;
- 3 – трансформація бізнес-модель традиційних банків.

Вивчення тенденцій розвитку цифрових фінансових технологій у банківському секторі дало змогу визначити фактори, що її зумовлюють. Основними з них є наступні:

- наявність ІТ-фахівців, доступність Інтернет-зв'язку та технічних пристроїв;
- ступінь доступності фінансових послуг для населення, обсяги безготівкових платежів, схильність населення до споживання продуктів фінансових технологій;
- обсяги венчурних інвестицій у фінтех та рівень сприяння середовища для ведення малого та середнього бізнесу в країні;
- ступінь розвитку банківських венчурних фондів у країні;
- заходи стимулювання безготівкового грошового обороту країни та пряме регулювання фінтеху.

Під час проведення дослідження було встановлено, що невеликі венчурні фінтех-компанії посилюють як конкуренцію банків один з одним, так і банків з іншими учасниками фінансового ринку.

Великий вплив на трансформацію банківського сектора здійснює конкуренція традиційних банків з великими ІТ-компаніями, що мають велику клієнтську базу у галузях комунікації, онлайн-торгівлі та аналогічних їм. Це здійснюється шляхом відкриття такими компаніями банківського бізнес-напрямку після досягнення критичного рівня за кількістю користувачів. А це - дозволяє банкам отримувати додатковий прибуток з кожного клієнта.

Вважаємо, що найбільш прийнятною моделлю цифровізації вітчизняного банківського сектора є модель, обумовлена дією наступних факторів:

- 1) максимізація доходів від наявних у розпорядженні комерційного банку ресурсів (мобільного додатку; мережі відділень; податкової, фінансової, юридичної експертизи та ін.);
- 2) інтеграція в мобільний додаток та на сайт банків пропозицій від компаній-партнерів, що пропонують цифрові сервіси;
- 3) випереджаючий розвиток дистанційних каналів обслуговування клієнтів провідних не системно значимих банків задля збереження конкурентного балансу у галузі;
- 4) наявність власних тимчасово вільних коштів у розпорядженні банків;
- 5) стимулювання на державному рівні створення банківських ІТ-платформ невеликими ІТ-компаніями для можливості аутсорсингу не системо утворюючими банками послуг ІТ-розробки;

б) орієнтація на нересурсномісткі методи впровадження технологій у банківській галузі, таких як ІТ-розробка платформ для дистанційного банківського обслуговування у межах аутсорсингових контрактів із компаніями-розробниками комп'ютерного програмного забезпечення;

7) розвиток Інтернет-банку.

Підсумовуючи, відзначимо, що фінансові технології значно впливають на розвиток і трансформацію, як самого банківського сектора економіки, так і на співпрацю комерційних банків з фінтех-компаніями. Рівень застосування фінансових технологій і взаємодія між комерційними банками та фінтех-компаніями безпосередньо залежать від величини активів та виручки комерційних банків, що обумовлює напрям та швидкість трансформації банків. Вважаємо, що на українському ринку, виходячи з умов, що наразі на ньому склалися, фінансові технології, в першу чергу розвиватимуться і усередині банківського сектора економіки, і у співпраці з комерційними банками.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ПОТРЕБ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Литвинов А.І., д-р екон. наук, проф.

Солодовнікова А.Л., здоб. PhD

Державний біотехнологічний університет

Вирішення питання забезпечення розвитку підприємства пов'язане із необхідністю фінансування даної потреби. Інакше кажучи, розвиток потребує вкладень. І для тих підприємств, що ефективно працюють ми маємо дилему: підприємство працює та приносить прибуток, навіщо обмежувати себе у доходах і щось міняти, до того ж, із ризиком, що наступні вкладення не окупляться. Для неуспішних підприємств ця дилема виглядає дещо іншим чином: якщо підприємство приносить збитки, то навіщо нести додаткові витрати, чи не краще його взагалі закрити? При цьому, з іншого боку цієї дилеми знаходиться перспектива одержання додаткових доходів за рахунок вдалих інвестицій. Адже якщо мова йде про потреби розвитку, то позитивний ефект від таких витрат очікують в довгостроковому плані. А це дає всі підстави розглядати такі витрати саме як інвестиції.

Іншою складовою означеної проблеми є неузгодженість інтересів власників підприємства і широкої публіки. Наприклад, для успішних підприємств неpubлічність їх фінансової діяльності часто означає преференції для власників. У той же час, інвестування в активи такого підприємства може бути цікавим для широкого загалу. В такий спосіб виникає суперечність між інтересами підприємства, як самостійного економічного суб'єкта, його власників та суспільства.